

Landskap: Halland. Upptecknat av: Harald Niléson
 Härad: Tönnersjö. Adress: Kung. Oscarsväg 7. Lund
 Socken: Breared Berättat av Per Jönsson.
 Uppteckningsår: 1936. Född år 1868 i Vina lt.

Uppteckningen rör

Bränning på mossa.	sid. 11.
Ljungbränning.	" 12-30.
Bränna mossar.	" 24.
Bränntorv-mossae.	" 25.
Den som skar sig av skäran.	" 26.
Slakt.	" 27.
"Jyskebinn".	" 28.
Långved.	" 29.
Köra "lejelass".	" 30.
Vinterarbete vid brännerier.	" 31.
Tröska i Skåne.	" 32.
Sälja ekbark.	" 33.

5394

Bränning på mossa.

På mullmossa flåhackades med flåhacka på våren och torvorna brändes sedan på försommaren. Om de inte blevo brända fick de ligga till nästa år. Efter bränningen såddes havre, som hackades ner. Man använde därvid hackor av många modeller, spetsiga och rundade, potatishackor m.fl. Efter hackningen jämnade man till marken med en träharv (slätharv) som drags av 2 karlar. Samma förfaringssätt upprepades år efter år till mossen var uppbränd och det endast växte ett slags röd mossa.

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17.

5394

Ljungbränning.

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18.

Ljungbränning, äfven kallad ljungsvedjning var mycket vanlig ända till för en 30 år sedan. Man brände både torra barkar och kärr. På sankmarkerna blev det bäst bete och där i s i d d o r n a blev det äfven bete till fäkreaturem. Annars var det mest för att få fårbeta, som man brände. Ock det var endast för betets skull som man brände ljung. Efter 4 eller 5 år sedan ljungen vuxit till brände man om samma stycke. Varje bonde brände ett visst, ej för stort, område. Bränningen skedde i slutet av april eller först i maj. Men ju tidigare de brände ju fortare blev det nytt bete. Först på senare tid, sedan de fått insikt om myllans värde, kunde de svedja medan tjälen låg i jorden. Man tände helst på på eftermiddagen bort mot kvällen (lugnare då H.N.) och i en linje för att det skulle brinna fort.

Det hände ibland vid ljungbränning att det blev jordeld i mossarna och denna vållade stort besvär innan den blev släckt, vilket kunde dröja länge.

När byalagen hade utmarker gemensamt svedjade de tillsammans

5394

och då brukade de skicka ut en eller två man från vart ställe
vid bränningen. Då hade de även djuren tillsammans på bete.

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19.

5394

Bränna mossar.

I min fars tid brände de på mossarna. De rakade ihop torvsmulor (av svart, lös torv) med en skovel på vintern när det var fruset och sedan lades det i en hög och brändes på sommaren. Sedan samlade man ihop askan och förde den ut på den mark, som man ville göda med aska.

4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20.

5394

Bränntorv-mossar.

S ä g g- mossar (sägg=starr) användes till skärning av bränntorv. Överst låg ett lager säggtorv men under fanns den svarta torven.

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
21.

5394

Den som skar sig av skäran.

En gammal gumma, som hette Elna Hult sade: "Den som skar sig av skäran fick inte med av s k y r a g r ö d e n."

6
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
22.

5394

Slakt,

All slakt, även av fäkreatur, försiggick förr i köket eller i stugen och skulle ske innan dager. "I mitt hem kom de dock bara i farstan". Slaktaren skulle gärna vara full. Fäkreaturen lades på en långsläde när de slaktades.

7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

23.

5394

"Jyskebinn".

För att skaffa sig extra inkomst brukade fruntimrerna ta
b i n n (ta och sticka) från fabriker, vilket kallades
j y s k e b i n n. Garnet bestod av ull som möjligen utgjorde
något avfall från väverier. Det bands (stickades) med stora
t r ä s p e d e r (stickor) och med halvtums långa maskor till
tröjor och dylikt.

8

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
24.

5394

Långved.

När de efter vårarbetet skulle resa till stan för att proviantera ärtor och salt m.m. brukade de ha med sig ett lass l å n g v e, efter längden även kallad t r e a l n a v e.

9

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
25.

5394

Köra "lejelass".

De brukade förr köra lejelass från Småländska gränsen till Halmstad. En sådan resa tog tre dagar. En natt fick de ligga hemma och en natt i Snöstorp. För kor betalades då 1.50 och för oxar 2 till 3 kr. Sådana resor försiggick vanligen mellan våren och hösten. Då kunde de samtidigt passa på att hämta hösta-brännvinet.

10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
26.

5394

Vinterarbete vid brännerier.

När hösten var över begav sig hälften av ungarlarna, som fyllt 18 år till brännerierna, antingen i Skåne, Blekinge eller Kalmar.

11

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

27.

5394

Tröska i Skåne.

En delgick till Skåne för att tröska,

12

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
28.

Hallmark
Tömmarsjö
Breuer
1936

5394 *W. Nilsen*
Land
Sälja ekbark.
Ben. Per Jönsson 1.1868

13
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.
29.

Även sedan jag blivit min egen var det brukligt att taga ekbark och sälja. Det var sedan vårarbetet var slut. Barken såldes till skeppare i hamnen i Halmstad och de mätte den i k o r g a r. En korg motsvarade en tunna och betalades med 1:50. Ett riktigt bra lass kunde gå till 30 kr. Vi läste i höhäckarna, som voro klädda med mattor.